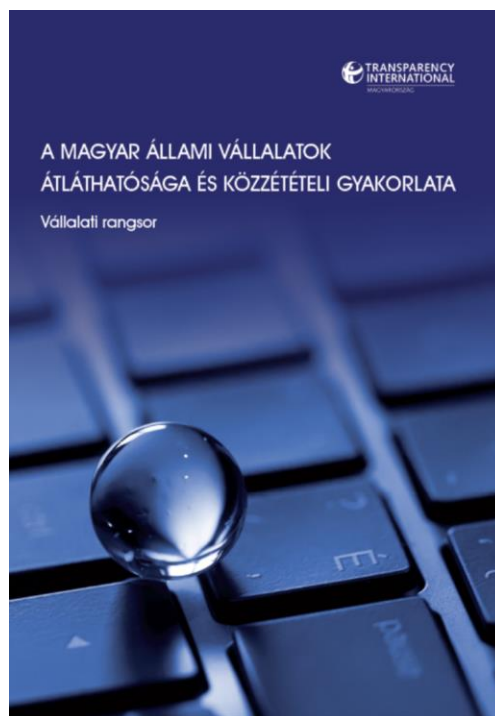
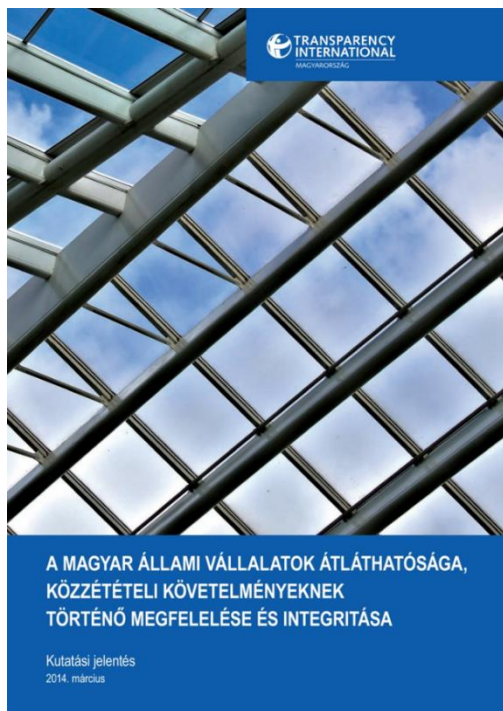

A MAGYAR ÁLLAMI ÉS ÖNKORMÁNYZATI VÁLLALATOK ÁTLÁTHATÓSÁGA ÉS KÖZZÉTÉTELI GYAKORLATA

Szeged, 2016. február 18.

MIÉRT INDÍTOTTUK EL EZT A PROJEKTET?

Az állami és önkormányzati vállalatok közpénzt kezelnek, ezért átláthatóságuk különösen fontos.

Korábbi konferenciák, beszélgetések, felmérések tanulsága:

- Szükség van változtatásokra, az állami vállalatok és önkormányzatok egyre fontosabbnak tartják a transzparens működést és a közpénzek hatékony felhasználását
- De: nincs egységes közzétételi gyakorlat; nincsenek belső képzések, szemléletformálást segítő programok; előtérben van az igyekezet a jogszabályi követelményeknek történő megfelelésre; nincs hatékony monitoring és ellenőrző rendszer a hiányosságok kiszűrésére; a nagyszámú közérdekű adatigénylés kapacitásproblémákat vet fel a vállalatoknál

AZ ÁLLAMI ÉS ÖNKORMÁNYZATI VÁLLALATOK SAJÁTOS HELYZETE

- Nemzeti vagyon jelentős részét képezik – közpénzzel gazdálkodnak
- Az állami vállalatoknak **magas szintű átláthatóságot** kell biztosítaniuk, mert:
 - a. a hatékony kormányzás, a kormányzati kiadásokat érintő tényalapú döntéshozatal feltétele
 - b. adófizetők tájékoztatása, hogy adóforintjaik hogyan hasznosulnak
- Az állami vállalatoknak hasonlóan **szigorú vállalatirányítási normáknak és közzétételi követelményeknek** kell megfelelniük, mint a nyilvánosan, tőzsdén jegyzett cégeknek
- Nemzetközi szervezetek ajánlásai (pl. EU – „comply or explain” rule; Guidelines on Corporate Reporting of State-Owned Enterprises, OECD 2005; Accountability and Transparency: a guide for state ownership, OECD 2010; Reporting Guidance on the 10th Principle Against Corruption, UN Global Compact 2009; TI TRAC)
- Korrupciós kockázatok a vállalatirányításban: (jog)szabály alkotók/politikai döntéshozók és cégek közötti szoros kapcsolat – a politikai befolyás kockázata a vállalat működésébe magas
- **Megfelelő garanciák** szükségesek a piactorzító magatartás, a tisztességtelen verseny és az összeférhetetlenség kivédésére

PROJEKT AZ ÁLLAMI VÁLLALATOK ÁTLÁTHATÓSÁGÁRÓL

Kutatás - 2013:

- *Cél: az átláthatóság növelésén keresztül csökkenjenek a korrupciós kockázatok az állami vállalatoknál, elkötelezettség növelése a transzparencia iránt, együttműködés a vállalatok korrupcióellenes fellépése terén*
- Elsőként Magyarországon - az elemzés a transzparens működés szempontjából vizsgálta a magyar állami tulajdonú vállalatokat, illetve vezetőik véleményét az átláthatóságra és integritásra vonatkozóan
- A projektet a Nyílt Társadalom Intézet támogatja, a projektben együttműködő partnereink a Budapest Intézet és a Korrupciókutató Központ Budapest.
- Kutatási módszer:
 - 1) a céges honlapok tartalmának elemzése (66 vállalat) 4 mutató alapján
 - 2) a vállalatvezetőkkel folytatott személyes interjúk
- Nem hoztunk nyilvánosságra rangsort

2013 EREDMÉNYEK

2013-as kutatás megállapításai:

- Átláthatóság szempontjából polarizált mezőny, gyenge átlagos teljesítmény a törvényeknek való megfelelésben: 2 cég ért el 90 pont fölötti eredményt a TTI-ben, nagy részük a 25-50 pontos tartományba esett.
- Erős az elzárkózás a vezetők részéről: nem szívesen nyilatkoznak ebben a témában.
- A vállalati integritást és átláthatóságot elősegítő intézmények és eszközök kevés helyen lelhetőek fel: főként beszerzési szabályzat és titoktartási nyilatkozat, a legritkábban alkalmazott megoldások az etikai forródrót és a compliance osztály.

Mi történt a két kutatás között?

- Munkacsoport-megbeszélések: céljuk a jogszabályi környezet felülvizsgálata, jó gyakorlatok cseréje. 25 vállalat képviselője, tulajdonos képviselői vettek részt
- E-learning tananyag: www.vallalatiatlathatosag.hu; általános tartalmú oktatási anyag, amely segíti a közzétételi követelményeknek való megfelelést és az átláthatóságot. (mintahonlap)
- Cél: 20%-os javulás elérése 2 éven belül

PROJEKT AZ ÁLLAMI VÁLLALATOK ÁTLÁTHATÓSÁGÁRÓL

Kutatás - 2015:

- a 2013-as kutatás folytatása, rangsorral
- Ugyanaz a vállalati kör (66 magyar állami tulajdonú vállalat)
- A cégeket a transzparens működés szempontjából elemeztük
- Módszertan: nyilvánosan hozzáférhető adatok vizsgálata a cégek honlapjáról és más közérdekű adatbázisokról
- Háromféle indexet képeztünk és rangsort készítettünk:
 - 1) Törvénytisztelet index (TTI): az előző kutatás során definiált index; a cégek a közzététel tekintetében mennyiben felelnek meg a releváns törvényi előírásoknak
 - 2) Ajánlott közzétételi lista szerinti index (ALI): információk, melyek egyéb módon segítik az átláthatóságot és az integritás alapú vállalatirányítást (pl. OECD ajánlások) (pl. Etikai kódex, bejelentővédelem, vezetők önéletrajza, keresést könnyítő megoldások stb.)
 - 3) Összesített index: a fenti kettő súlyozott átlaga

2015 EREDMÉNYEK: TTI RANGSOR

Hely	Vállalat	TTI (pont)	Változás 2013 óta
1.	HM Elektronikai, Logisztikai és Vagyonkezelő Zrt.	100,00	++++
1.	Magyar Fejlesztési Bank Zrt.	100,00	++
3.	Diákhitel Központ Zrt.	94,12	++
3.	Magyar Közút Nonprofit Zrt.	94,12	++
3.	Szerencsejáték Zrt.	94,12	++
3.	Nemzeti Útdíjfizetési Szolgáltató Zrt.	94,12	++
3.	Államadósság Kezelő Központ Zrt.	94,12	++
3.	Győr-Sopron-Ebenfurti Vasút Zrt.	94,12	+
9.	Vasúti Pályakapacitás-elosztó Kft.	91,76	++
10.	Magyar Exporthitel Biztosító Zrt.	91,18	+++
10.	Magyar Export-Import Bank Zrt.	91,18	+++
57.	Vértesi Erdészeti és Faipari Zrt.	33,82	++
58.	Egererdő Erdészeti Zrt.	31,37	-
59.	Kincsem Nemzeti Lóverseny és Lovas Stratégiai Kft.	29,90	-
60.	Dalerd Délalföldi Erdészeti Zrt.	28,73	-
61.	HM Kaszó Erdőgazdaság Zrt.	20,59	-
62.	Bábolna Nemzeti Ménesbirtok Kft.	19,61	++
62.	Magyar Lóversenyfogadást Szervező Kft.	19,61	--
64.	Magyar Porcelánmanufaktúra Kft.	15,69	++
65.	Herendi Porcelánmanufaktúra Zrt.	14,71	-
66.	Mezőhegyesi Állami Ménes Lótenyésztő- és Értékesítő Kft.	13,73	--

Átlagpontszám: 61

++++ 200% feletti javulás;

+++ 50 és 200% közötti
javulás;

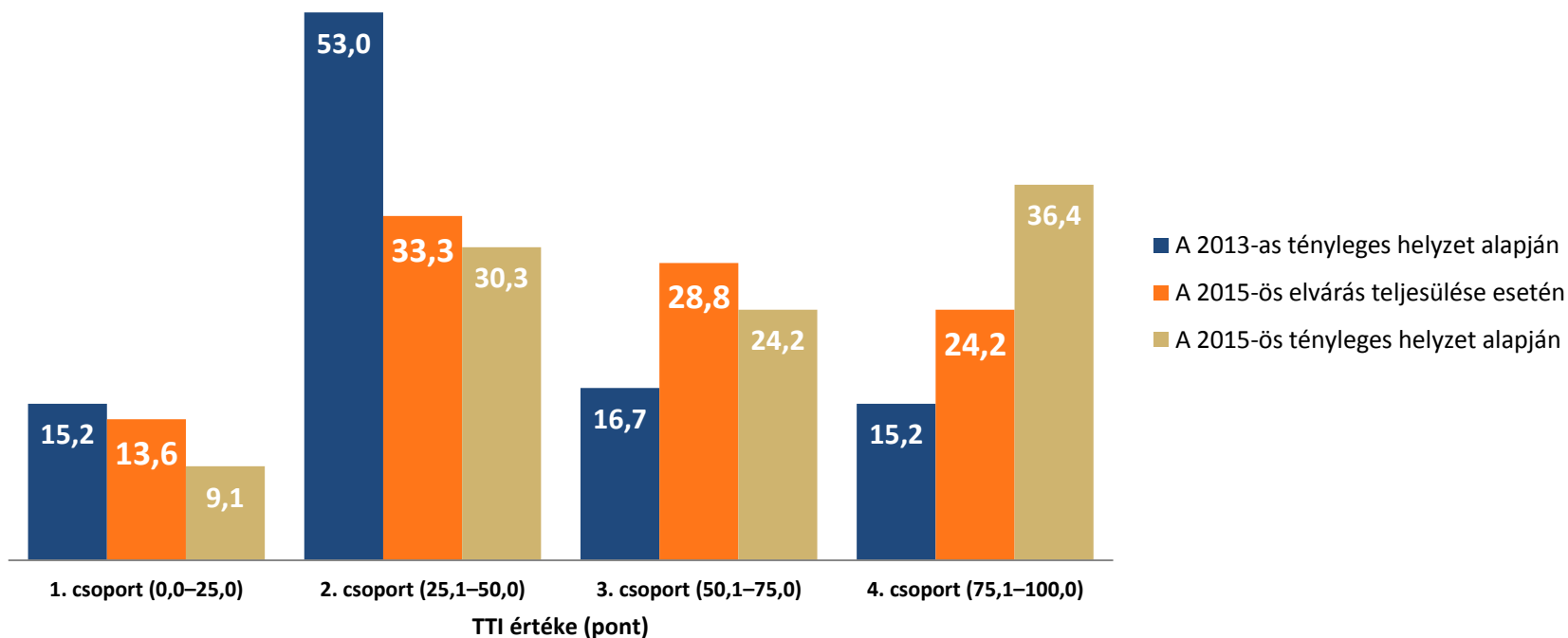
++ 10 és 50% közötti javulás;

+ 0-tól 10%-ig terjedő javulás;

- 0-tól 50%-ig terjedő romlás;

-- 50% feletti romlás

2013-2015 VÁLTOZÁS TTI

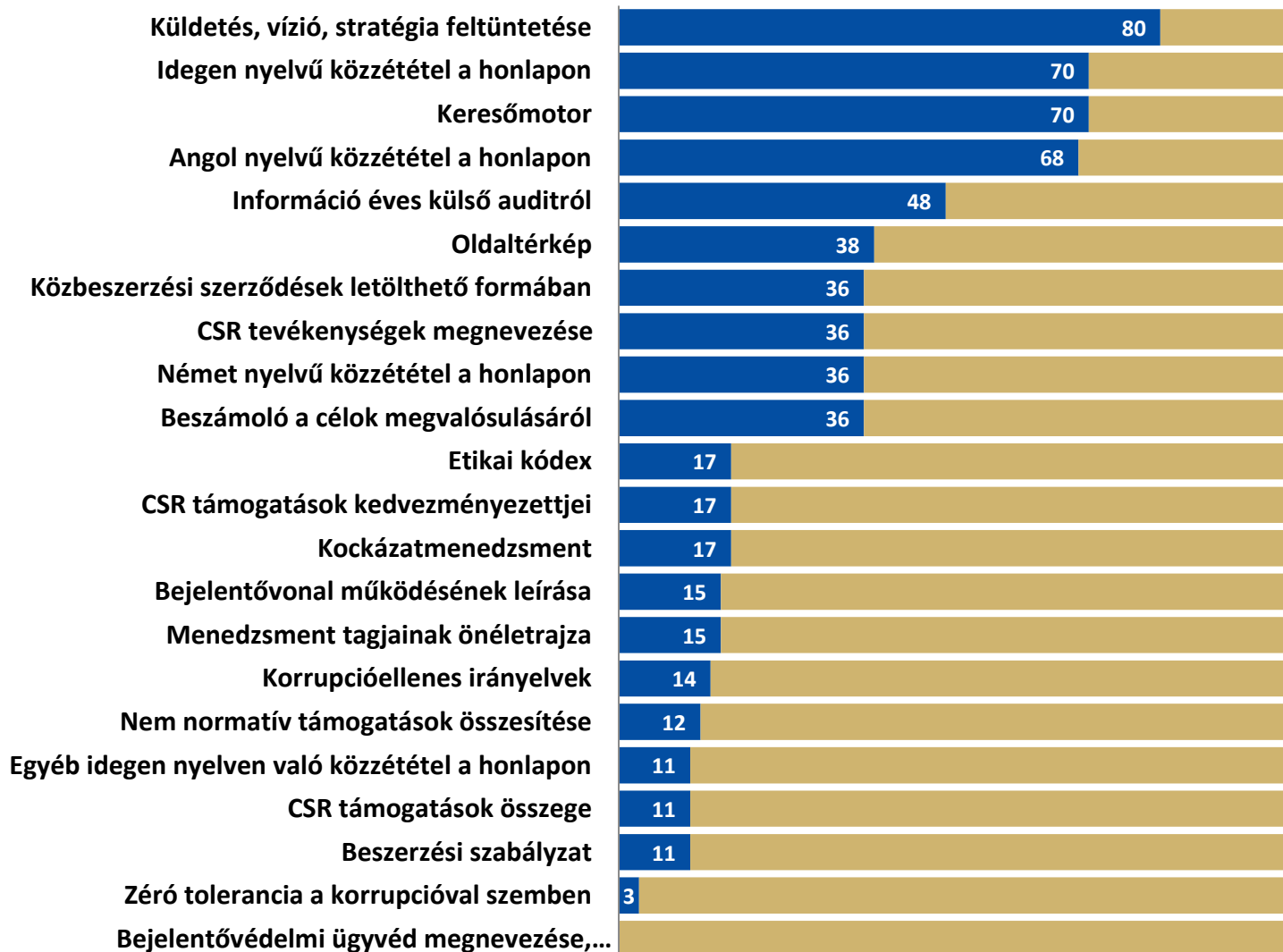
A vállalatok 2013-hoz képest több mint 30 százalékos javulást értek el, átlagosan 100-ból 61 pontot kaptak a korábbi 46 helyett. A kitűzött minimum 20%-os javulást a cégek elérték/meghaladták.

2015 EREDMÉNYEK: ALI RANGSOR

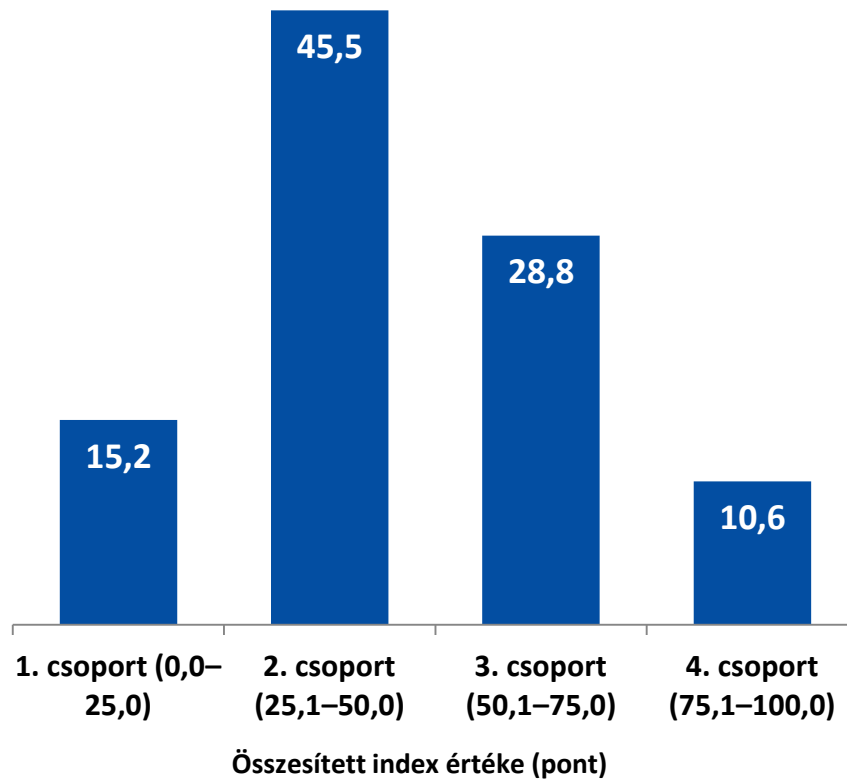
Hely	Vállalat	ALI (pont)
1.	Szerencsejáték Zrt.	76,92
2.	Nemzeti Útdíjfizetési Szolgáltató Zrt.	66,67
3.	Magyar Államvasutak Zrt.	65,38
3.	Magyar Villamos Művek Zrt.	65,38
5.	Győr-Sopron-Ebenfurti Vasút Zrt.	64,10
6.	Diákhitel Központ Zrt.	60,26
7.	Magyar Fejlesztési Bank Zrt.	57,69
7.	Magyar Posta Zrt.	57,69
9.	Dunántúli Regionális Vízmű Zrt.	56,41
9.	Dunamenti Regionális Vízmű Zrt.	56,41
56.	Bakonyerdő Erdészeti és Faipari Zrt.	10,26
56.	Dalerd Délalföldi Erdészeti Zrt.	10,26
58.	Bábolna Nemzeti Ménesbirtok Kft.	7,69
58.	ExVÁ Robbanásbiztos Berendezések Vizsgáló Állomása Kft.	7,69
58.	Kisalföldi Erdőgazdasági Zrt.	7,69
58.	TAEG Tanulmányi Erdőgazdaság Zrt.	7,69
58.	Zalaerdő Erdészeti Zrt.	7,69
63.	Egererdő Erdészeti Zrt.	6,41
64.	Concordia Közraktár Kereskedelmi Zrt.	3,85
64.	Vértesi Erdészeti és Faipari Zrt.	3,85
66.	Magyar Porcelánmanufaktúra Kft.	0,00

Átlagpontoszám: 29

2015 EREDMÉNYEK: ALI HONLAPELEMEK

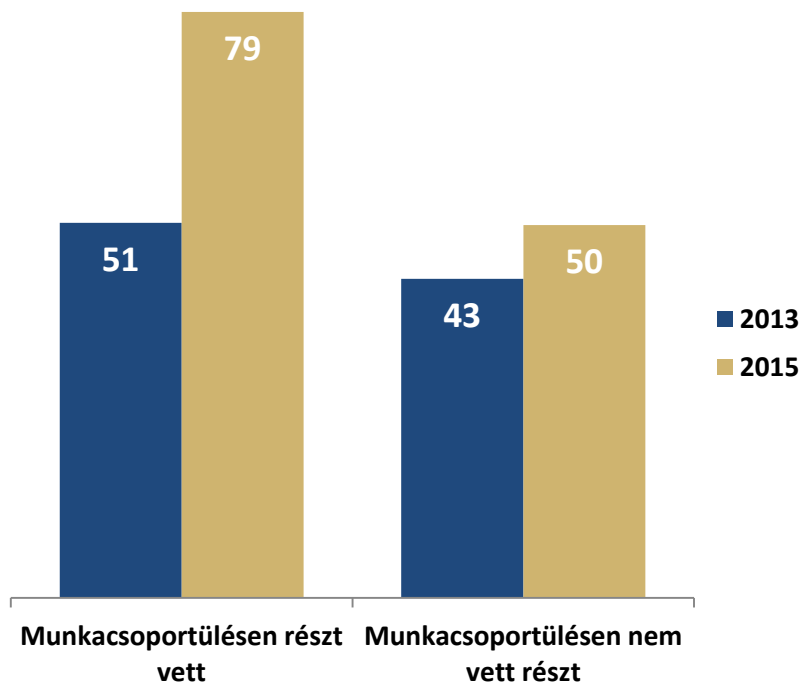

2015 ÖSSZESÍTETT INDEX

- Átfogó kép arról, hogy jelenleg milyen az állami cégek közzétételi gyakorlata és átláthatóságuk mértéke.
- Összesen 7 vállalat végzett a 75 pont feletti tartományban, 19 cég közepes eredményt ért el, 30 meglehetősen gyengén teljesített, 10 cég 25 pontot sem szerzett.
- A jogszabályoknak történő megfelelés tekintetében előrelépés történt, ugyanakkor a törvény által nem megkövetelt, jóllehet ésszerű, a transzparens vállalatirányítást segítő intézkedések még nem terjedtek el.

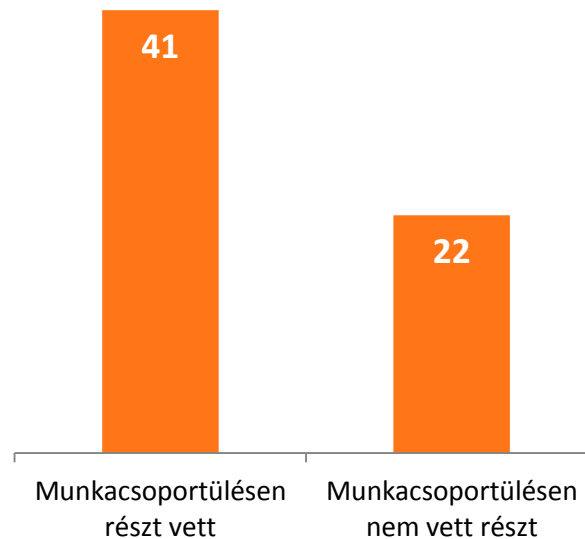
ÁTLÁTHATÓSÁG ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉS

A legjobban teljesítő 10%-ba eső cégek mindegyike részt vett a munkacsoport-üléseken.

A munkacsoport-megbeszéléseken résztvevők (25 cég) jelentősen nagyobb mértékű javulást értek el a TTI-ben és jobban teljesítettek az ALI-ban is.

Mutatja az információcsere fontosságát és azt, hogy a nyitottság kifizetődik.

TI AJÁNLÁSAI A KÉT FELMÉRÉS ALAPJÁN

- A törvényi előírások betartása minden vállalat számára minimumkövetelmény; tehát 100 pontot kellene teljesíteni.
- Az ajánlott közzétételi listában foglaltaknak történő megfelelés elmarad az ideálistól. Ahhoz, hogy ez javuljon, első lépésként a vállalatoknak ki kellene alakítaniuk azokat a mechanizmusokat, amelyek elősegítik az átláthatóság és az integritás alapú vállalatirányítás elterjedését.
- Rendszeres ellenőrzés, oktatás, jó gyakorlatok és tapasztalatok cseréje szükséges.
- **SZEMLÉLETVÁLTÁS:** az integritás és a transzparencia értéként történő elfogadtatása az üzleti kultúra része kellene, hogy legyen.
- Fontos az aktív felsővezetői és a tulajdonosi elköteleződés.
- A magyar kormány irányozza elő a törvények megfelelő módosítását annak érdekében, hogy a közérdekű adatok megismerésére és közzétételére vonatkozó rendelkezések egyértelműen és vitathatatlanul vonatkozzanak a köztulajdonban álló, illetve nemzeti vagyontól gazdálkodó társaságokra is.

KÖVETKEZŐ LÉPÉSEK

- Projekt zárása, ugyanakkor az önkormányzatok körében első felmérés a jelenlegi a 2015-ös módszertan alapján
- Terv: a szegedi mintát követve további nagyvárosokban is hasonló kutatás végzése, így hozzájárulva a helyi gazdaság és közélet átláthatóságához
- A TI elkötelezett a közpénzek felhasználásának tisztasága és átláthatósága iránt, ezért továbbra is kész az állami és önkormányzati vállalatokat segíteni az eddig bevált módszerekkel
 - honlapvizsgálat (törvényi minimum számonkérése, rendszeres rangsor)
 - célzott, többszereplős munkacsoport megbeszélések a vállalatok és a tulajdonos képviselőjével a legjobb megoldások megtalálására
 - eszközöket alakítunk ki annak érdekében, hogy a tulajdonosok és az állami vállalatok vezetői: 1. felismerjék a transzparencia és az integritás értékteremtő erejét, 2. megvalósítsák a szükséges változtatásokat, 3. önellenőrző mechanizmusokat működtethessenek (mintahonlap és e-learning tananyag rendszeres aktualizálása)
 - állampolgárok mozgósítása

KÖSZÖNJÜK A FIGYELMET!

www.transparency.hu

krisztina.papp@transparency.hu